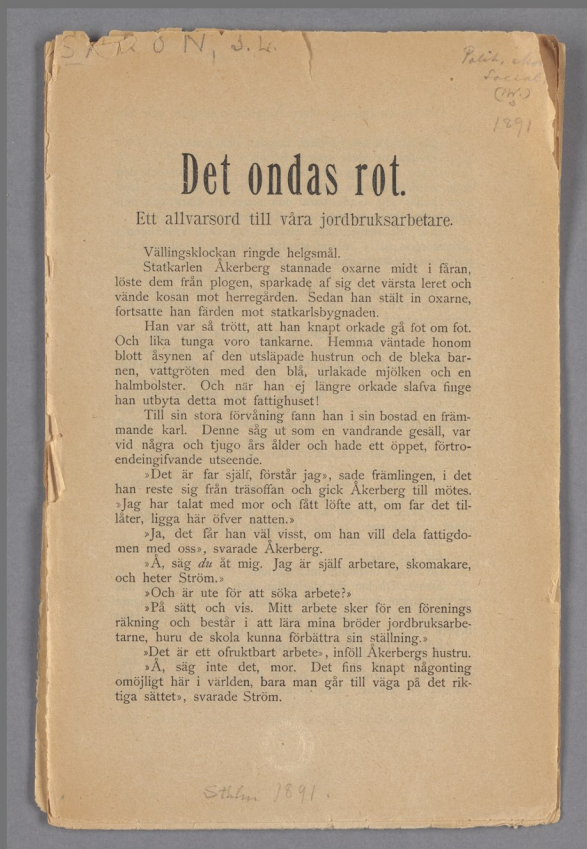

Saxon, Johan Lindström

Det ondas rot :

Tryck // / 54 E c Br. 1891

Digitaliserad år 2020

National Library
of Sweden

SKRÖN, J. L.

Politik, skola
Social
(1891)
1891

Det ondas rot.

Ett allvarsord till våra jordbruksarbetare.

Vällingsklockan ringde helgsmål.

Statkarlen Åkerberg stannade oxarne midt i färan, löste dem från plogen, sparkade af sig det värsta leret och vände kosan mot herregården. Sedan han stält in oxarne, fortsatte han färden mot statkarlsbygnaden.

Han var så trött, att han knapt orkade gå fot om fot. Och lika tunga voro tankarne. Hemma väntade honom blott åsynen af den utsläpade hustrun och de bleka barnen, vattgröten med den blå, urlakade mjölken och en halmbolster. Och när han ej längre orkade slafva finge han utbyta detta mot fattighuset!

Till sin stora förvåning fann han i sin bostad en främmande karl. Denne såg ut som en vandrande gesäll, var vid några och tjugo års ålder och hade ett öppet, förtroendeingifvande utseende.

»Det är far själf, förstår jag», sade främlingen, i det han reste sig från träsoffan och gick Åkerberg till mötes. »Jag har talat med mor och fått löfte att, om far det tillåter, ligga här öfver natten.»

»Ja, det får han väl visst, om han vill dela fattigdomen med oss», svarade Åkerberg.

»Å, säg *du* åt mig. Jag är själf arbetare, skomakare, och heter Ström.»

»Och är ute för att söka arbete?»

»På sätt och vis. Mitt arbete sker för en förenings räkning och består i att lära mina bröder jordbruksarbetarne, huru de skola kunna förbättra sin ställning.»

»Det är ett ofruktbart arbete», inföll Åkerbergs hustru.

»Å, säg inte det, mor. Det fins knapt någonting omöjligt här i världen, bara man går till väga på det riktiga sättet», svarade Ström.

Sthlm 1891.

Det for en ljusning öfver Åkerbergs ansigte, och han utbrast:

»Jag får lof att gå efter Löfgren och Lars!»

»Hvilka äro de?» sporde Ström.

»Lars är dräng på gården, min bäste vän och den ende, som förs svara rättaren, när han blir för svår. Löfgren kallar sig Guds barn och säger att Lars' och min oförnöjdhet bara är synd och djäfvulens värk.»

»För hit dem», sade Ström. jag skall visserligen i öfvermorgon, d. v. s. om söndag, hålla ett föredrag här i jordbruksarbetarefrågan, men det skadar ej att få på förhand samtala med så många som möjligt i ämnet.»

Åkerberg gick och kom snart åter tillsammans med de båda, och sedan de hälsat på hvarandra uppstod följande samtal:

Löfgren: Jag hör, att du kommit hit ut för att göra arbetarne missnöjda med sin ställning, men det skall ej lyckas dig, ty det står i skriften: »Du skall äta ditt bröd i ditt anletes svett», och därmed äro vi också alla belättna utom Lars och Åkerberg, hvilka sätta sig upp mot herrens ord.

Ström: Tvärtom tycker jag mycket bra om detta naturens enkla bud, som fins ännu skarpare uttryckt på ett annat ställe i bibeln, där det heter: »Den som icke vill arbeta, han skall icke häller äta». Är det icke så?

Löfgren: Jo.

Ström: Nå, då skall jag be Löfgren att för mig omtala, huru många arbetare det fins här på gården.

Löfgren: Låt mig se. Jo: 10 statkarlar, 4 drängar, 6 pigor, 1 koskötare, 1 kusk, 1 betjänt och 1 rättare.

Ström: Inga flere?

Löfgren: Nej.

De öfriga instämde med honom.

Ström: Då har jag dig redan fast, Löfgren. Det fins en på gården, som icke arbetar och dock lefver kräsligare än någon af er. Det är patronen, gårdens ägare. Han bryter således mot det bud, du anförde, eller hur?

Löfgren teg. De öfriga ropade »Ja!»

Ström: Hur kan han då, i strid med naturens lag, lefva utan att arbeta? Jo, det är mycket enkelt. Han lefver på ert arbete. Han är ert underhållshjon. Till hans

förrådsbodas släpa ni alla de skatter, ni kunna aflocka jorden. I ersättning därför nöja ni er med ett knapt bröd, dåliga bostäder och några paltor till kläder. Hur skulle han kunna lefva, såsom han gör, om han ej hade er eller andra, som voro lika dumma som ni?

Löfgren: Men man kan nog säga, att han arbetar också. Han utdelar befallningar till rättaren.

Ström: »I sitt anletes svett!» Nå, låtom oss antaga, att också detta vore arbete. Huru mycket ha de af dig uppräknade arbetarne i lön?

Löfgren: räknade en stund och svarade sedan: omkring 8,000 kr.

Ström: Och hur mycket ger gården i inkomst för år?

Lars: Jag är säker på, att den ger minst 15,000 kr.

Ström: Således får han 7,000 kr. om året för sitt »arbete», som säkert är värdelöst för gårdens skötsel, all denstund det fins en rättare. Kan Löfgren säga mig, hvar det står skrifvet, att de onyttige skola lefva i öfverflöd, och de nyttige skola lefva i elände? För att bruka dina egna vapen, ber jag att få anförda ett bibelspråk: »I skolen icke församla eder ägodelar på jorden».

Löfgren: Men patronen är ju ägare till gården!

Ström: Och med hvad rätt? Hans äganderätt strider ju mot det bibelspråk, jag nyss anförde, och den strider mot sundt förnuft och emot all mänsklighetskänsla. Kan du ge mig ett enda skäl för din patrons äganderätt till gården?

Löfgren: Han har ärft den, och det står skrifvet: »Gifven hvarjom och enom, hvad honom tillhören».

Ström: Och just på ett brott mot denna lag grundar sig hans äganderätt! Under de äldsta tider, historien känner, lefde människorna i flockar, hvarje beslägtad stam för sig. De arbetade gemensamt och hade alla lika rätt till arbetets afkastning. Men så kommo några att tänka ut, att de kunde lefva utan att arbeta, nämligen om de kunde förmå andra att arbeta för sig. Detta mötte motstånd, men de starkare underkufvade de svage och gjorde dem till sina trälrar samt förklarade den samfäldt uppodlade, för samfäld nytta afsedda jorden för sin enskilda egendom. »Den förste man, som bemäktigade sig ett jordstycke och sade: detta är mitt», var den värklige grundläggaren af det

nuvarande samhället», säger en författare. Den enskilda äganderätten till jorden grundar sig således på våld och stöld. Nästa steg var att förklara det sålunda undfångna för ärftligt, och nu äro vi inne på jämförelsen med er patron. Han har ärft tjugogods, och detta begagnar han som ett medel för att fortsätta i sina förfäders handtvärk.

Lars: Det är riktigt!

Ström: Ja, det är det, och det kan jag bevisa med ett enkelt räkneexempel. Gården har 24 arbetare. Låtom oss antaga, att alla äro lika nyttiga — hvilket inte är fallet, ty kusken, betjänten och minst fyra af tjänsteflickorna tjäna inte gården utan patronen — och låtom oss därtill lägga patronen själf, så blir summan 25. Frukten af dessa tjugofems arbete utgör 15,000 kr. för år eller 600 kr. för man. Det är, hvad ni skulle ha — det är frukten af ert arbete. Men i stället för att ge er det, ger han er något, som kallas lön, och på det förtjänar han 7,000 kronor om året. Så tillämpar er patron satsen: »Gifver hvarjom och enom, hvad honom tillhör!»!

Åkerberg: Tänk att man inte själf kunnat fundera ut något så enkelt!

Ström: Nu förstå ni också, hvar det ondas rot, själfva kärnan till edert elände är att söka.

Lars: Ja, i patronens äganderätt till gården.

Ström: Riktigt. Men nu lefver er patron väl inte upp alla de pänningar, han sålunda åtkommit?

Åkerberg: Nej, han sätter in i banken för hvartenda år.

Ström: Hvad utgöra de sålunda insatta pänningarna?

Lars: Uppsamladt arbete.

Ström: Alldeles! Hvarför sätter han in dem på banken?

Åkerberg: För att han får ränta på dem, förstås.

Ström: Hvad har då banken för nytta af dessa pengar?

Lars: Den lånar ut dem mot högre ränta.

Ström: Nå få ni låna några pengar där då?

Åkerberg: Nej, vi ha ju hvarken borgen eller säkerhet.

Ström: Hvilka äro då de, som låna?

Lars: Det är jordbrukare, fabrikörer och handelsmän.

Ström: Hvad ha dessa för nytta af pengarne?

Lars: De köpa gårdar, sätta upp fabriker eller öppna

handelsbodas med dem och förtjäna därpå mera än de ge i ränta på det lånade.

Ström: Och hur kunna de göra det?

Åkerberg: Det svindlar för mina ögon! Är sanningen då så enkel? Vårt arbetes frukter bli till vår egen och våra likars förbannelse! Handelsmannens vinst betala vi, som handla hos honom. Och fabrikörernas vinst består i uppsamladt arbete, den också. Med att böja oss under detta tillstånd skada vi icke blott oss själfva, utan störta äfven våra likar, fabriksarbetarne, i elände.

Ström: Så är det. Och för Löfgren kan jag ju omtala, att så klok var redan Salomo, som säger: »Den sitt gods förmerar med ocker och vinning, han församlar det från den fattiges nytta» . . . Ni förstå således, att man får lof att ta bort allt, som kan ge den andra tillfälle att bereda sig vinst på den andras arbete. Vi måste upphäfva *den enskildes äganderätt till produktionsmedlen.* »Producera» är ett utländskt ord, som betyder »frambringa.» Jordbruksarbetaren producerar således säd, skomakaren skor o. s. v. Jorden är ett produktionsmedel, liksom väfmaskinen, kvarnen o. s. v. Alla produktionsmedel måste bli *hela samhällets egendom* och all produktion måste drivas för *hela samhällets räkning.* På detta sätt, och intet annat, kan arbetaren få *hela frukten af sitt arbete.*

Lars: Då skulle allt vår patron bli så lagom stinn, och hans likar, handelsmännen och fabrikörerna också.

Löfgren: Men de rikes öfverflöd ger arbete åt många.

Ström: Ett af dina misstag igen! Låt oss kalla sådant som behöfves till lifvets uppehälle, såsom föda, kläder, husrum o. s. v. nyttigt arbete och allt annat onyttigt. Nå! Däruppe vid fönstret föreställa vi oss ett magasin, där frukterna af det nyttiga arbetet läggas. Det har utförts af t. ex. 80 man. Vid dörren föreställa vi oss ett annat magasin, dit frukterna af det onyttiga arbetet — d. v. s. det, som skall tillfredsställa de rikes öfverflöd — läggas. Detta har utförts af 20 man. De rike, som köpa dessa öfverflödsartiklar utgöra 10 man. Förstår du?

Löfgren: Ja.

Ström: Hvar gå de rike, när de vilja ha förnödenhetsartiklar?

Löfgren: Till magasinet där dessa finnas.

Ström: Och de, som frambringat det onyttiga arbetet?

Löfgren: Till samma ställe, förstås.

Ström: Nå, hvilka äro då de, som betala både de rikes och öfverflödsarbetarnes underhåll?

Löfgren: Nyttighetsarbetarne!

Ström: Ser du det! Det är nyttighetsarbetarne, som underhållit öfverflödsarbetarne medan de skapat de stolta palatsen och deras inredning, museerna, fästningarna, allt. Jag ser dock ingenting ondt i det, som ger lifvet behag: vackra och ändamålsenliga kläder och bostäder, god undervisning, förädlade nöjen m. m. Tvärtom! Men jag vill, att alla skola få det, inte blott några få. Och detta mål kan ernås blott på ett sätt: genom att en hvar får hela frukten af sitt arbete, hvilket i sin tur är omöjligt utan att produktionsmedlen bli samhällets egendom.

Löfgren: Men det står skrifvet: »Varen underdånige all mänsklig ordning för herrans skull.»

Ström: Det gör det, Men det står inte: Varer underdånige all mänsklig *oordning*. Och det måtte väl vara oordning nog, när man med tillhjälp af ett stulet redskap — den enskilda äganderätten till produktionsmedlen — beröfvar er frukterna af ert arbete. Ni ha i er patrons ögon upphört att vara människor och sjunkit ner till *varor*. Ni ha utplundrats, så att ni igenting annat ha att sälja än er arbetskraft, och den köper han för halfva värdet. Han betraktar er, såväl som oxarne, tröskvärket, kastmaskiner o. s. v., blott som ett medel att förtjäna pengar på. Till följd af, att han äger gården kan han af er, 24 man, fordra en skatt af 7,000 kronor för år för att ni skola få framlefa en usel tillvaro. Han blir rikare för hvarje år, men ni bli fattigare, i samma mån som barnskaran växer och edra krafter aftaga. Och när ni äro utsläpade, då väntar er belöningen i — fattighuset. Det är ett sådant sakernas tillstånd, du Löfgren vill uppehålla. Det är en snygg kristendom, du bekänner!

Löfgren: Förlåt mig! Jag har kanske fattat orätt.

Ström: Du har inte fattat alls, utan bara trott, hvad man slagit i dig. Och nog vet man, hvarifrån den lärdomen kommer! Ägarne till produktionsmedlen ha en hel

här för att undervisa er efter sitt sinne: präster, kolportörer, skollärare o. s. v. Och när ni våga knota, då skickar man länsmannen, polisen eller knektarne på er. Och hela bundten betala ni! Ni betala för att få svälta er fram under otaliga mödor; ni betala för att bli inlärdas osanningar; ni betala för att bli fångslade eller nedskjutna, när ni ändtligen genomskåda denna väfnad af lögn och orättvisa och fordra, hvad eder tillkommer. Men nu börja trälarne i alla land att vakna och se sig omkring med öppna ögon. Förlossningens dag nalkas, och det är i den lidande mänsklighetens namn jag ålägger er att ta del i kampen.

Åkerberg: Hvad heter den lära, du predikar?

Ström: *Socialism*, och dess lösen är: frihet, jämlikhet och broderskap.

Löfgren: Det var ett vackert fältrop.

Lars: Men hur ska vi bära oss åt för att nå det där målet?

Ström: Ni skola, att börja med, bilda *fackföreningar*, en för hvarje socken, by eller herregård, allt efter arbetarnes antal och orternas belägenhet. I fackföreningen skola ni söka att få in alla jordbruksarbetare, äfven de tillfälliga, ja, edra hustrur, om det är möjligt, och där öfverlägga och besluta ni om frågor, som ha afseende på eder ställning, men alltid med fasthållande vid kärnpunkten: den enskilda äganderätten är det ondas rot. Det är A och O, begynnelsen och ändan i ert frigörelsearbete.

Lars: Då kunna vi strejka!

Ström: Kommen ihåg, att strejken är ett farligt vapen, som måste brukas med försigtighet. För att den skall kunna lyckas fordras två saker: 1) att ni ha medel, hvarmed ni kunna uppehålla er under strejken och 2) att icke andra, som äro ännu hungrigare än ni, komma och upptaga ert arbete. Huru skall detta vinnas?

Lars: Genom att fackföreningen 1) bildar en strejk-kassa och 2) värkar för att arbetarne på andra orter också bilda fackföreningar.

Ström: Så skall det gå till.

Åkerberg: Ja, visst! Om jag kommer upp till patronen och begär bättre stat, så kör han ut mig eller afske-

dar mig. Men om jag kan säga: »Jag begär bättre villkor för mig och alla mina kamrater, och om vi inte få det, så strejka vi», då måste han ge med sig.

Löfgren: Det är den gamla sagan om »gubben och käpparne». Jag har aldrig förstått den förr än nu.

Lars: Den har jag inte hört.

Löfgren: Jo, det var en gammal darrande gubbe, som var i skogen och skar hasselkäppar till piskskaft. Han band ihop dem med en vidja, kastade knippan på ryggen och gick hem. I stugan satt hans unge, kraftfulle son, och till honom sade gubben: »Kan du bryta af den här knippan?» — »Nej», svarade pojken. »Men det kan jag», sade gubben. Nå, då måtte pojken fresta, och han bröt och bände på alla sätt, men inte en enda käpp gick af. »Så här skall det gå till», sade den gamle, i det han skar af vidjan och bröt af en käpp i taget öfver knäet. . . Vi arbetare äro som de där käpparne. Äro vi hvar för sig, så knäcker man oss så lätt, men sammanknytas vi af ett band, en fackförening, såsom Ström kallar det, då äro vi en oöfvervinnelig makt. Du skall ha tack, Ström, för att du lärt mig det, och bildar du en sådan där förening, så skall jag vara den förste, som skrifer in mig. Det är ett rätt sätt att tjäna både Gud och människor, det inser jag nu. Tack och godnatt!

Han tryckte hårdt Ströms hand, nickade åt arbetskamraterna och gick.

»Det var bra, att du kunde vinna honom», sade Åkerberg, »ty han ha god talgåfva, och den har han förut brukat emot oss. Men säg oss något mer om den där fackföreningen.»

»Jo», svarade Ström, »jag bildar den nu om söndag. Sedan få ni värka för att få medlemmar, och det är inte så lätt, det veta ni nog. Folk är endera alldeles likgiltigt eller också förvändt, såsom Löfgren var. När ni fått in dem i fackföreningen, så få ni genom öfverläggningar, föredrag och spridning af socialistiska böcker och tidningar ge edra kamrater *kunskap om och håg för* att värka för saken. Samtidigt samlar ni er en kassa, som skyddar er ifall ni skulle nödgas strejka, hvilket ni dock, som sagdt, inte skola göra öfveriladt och förr än ni med tämlig viss-

het kunna förutse seger. Tillika utsända ni ombud, som upp-
rätta eller styrka redan upprättade fackföreningar i granska-
pet. Fackföreningen blir sålunda: 1) en uppfostringsanstalt,
2) ett värn mot orättvis behandling, 3) ett medel att för-
bättra er ställning i afseende å lönen samt 4) ger den er
tillfälle att värka bland kamrater å andra orter.»

»Och sedan?» frågade Lars, som lyssnat andlöst.

»Sedan!» återtog Ström. »När hela arbetsklassen på
detta sätt blifvit kunnig om sin ställning — vi kalla det
klassmedveten — då skall den *återtaga*, hvad arbetsköparne
roffat från densamma och så upprätta frihetens, jämlikhe-
tens och broderskapets samhälle. Då skall arbetets afkast-
ning bli mycket större än nu. Nu rifves man och slites
om bröststyckena — den enes undergång är den andres
lycka. Då skola alla samarbeta för allas lycka, och ni
veta väl, att utbytet af arbetet blir större, då det sker plan-
mässigt och i endragt? En massa nu onyttige skola då
bidraga till alstrandet af nyttigheter, och maskinerna, som
nu ta brödet ifrån er, skola då ytterligare utvecklas och
lätta arbetets tyngd samt öka produktionen. Man skall då
ej offra pengar på härväsen och slika galenskaper utan
bruka samhällsinkomsterna till medborgarnes verkliga nytta.»

»Hvilken målning gör du ej!» utbrast Lars med hän-
förelse.

»Och ändå är hvarje bild af detta nya samhälle blott
en blek skugga af hvad verkligheten kommer att bli! Tän-
ken på, huru oerhördt den enskilda äganderätten till pro-
duktionsmedlen, det ondas rot, griper in i alla lifvets för-
hållanden. Det gör er patron till en hjärtlös plundare,
rättaren till en flåbuse, prästen — som skulle vara er själa-
sörjare, till en hycklare — och er till arbetsdjur. Det var
bara ett exempel. I det nya samhället finnas inga tjufvar,
ty alla ha, hvad de behöfva; inga varuförfalskare, ty alla
vilja ha goda varor och ingen förtjenar på att förfalska;
inga arbetslösa, ty samhället ger arbete åt alla; inga tra-
siga eller uthungrade, ty alla få hela frukten af sitt arbete;
inga okunniga, ty samhället ger god undervisning åt alla;
inga anlag förkväfvade, ty samhällets vinning ligger i att
en hvar kommer på rätt plats; inga olyckliga äktenskap,
ty kvinnan är då mannens jämlike, och yttre företräden

såsom rang och förmögenhet, hvarmed nu föräldrar tvinga sina barn eller dessa själfva måste underordna sig, finnas icke; ingen högfärd, ty allt ordentligt arbete aktas lika, och betalas lika högt . . . Ja, jag kan icke uppräknat allt, och ni kunna själfva lätt föra tanken vidare ut. Det blir, kort sagdt ett samhälle, där *en står för alla och alla för en*. Är icke det ett mål, som är värdt att arbeta för, lida smälek för, sitta i fängelse för — ja, om det gälde, offra lif och blod för?

»Jo, jo!» ropade Lars och Åkerberg och tryckte Ströms händer.

Mor sade ingenting, där hon satt nere vid spiseln men hennes ögon stodo fulla af tårar.

Arbetare vid jordbruk, grufvor, bruk, sågverk och öfriga arbetsplatser!

Vill du lära känna orsaken till att du trots ett dagligt slit och släp endast erhåller svältlön samt medlen att uppnå en mera mänsklig tillvaro i det samhälle där du har skyldigheter utan motsvarande rättigheter, gå då in på första bästa postkontor och prenumerera på

„Social-Demokraten”,

den lär dig förstå att när du och den klass du tillhör nödgas för en usel lön utföra ett hårdt arbete, så är det därför att herreklassen *delar med dig*, ja den mera än delar, den tager broderparten under namn af *vinst*, medan du under namn af *lön* endast får så mycket att du nätt och jämt kan uppehålla lifvet. Detta är orättfärdigt och kan afskaffas den dag du gör gemensam sak med dina klassmedvetna kamrater. Du bör därför gå in i fackföreningen i det yrke du tillhör om du icke redan är inskrifven. Där, ibland dina för en bättre existens kämpande kamraters led, är din plats. Glöm därför icke att din pligt är att prenumera på **»Social-Demokraten»** och träda in i *arbetareorganisationen!*

Prenumerationspris på Socialdemokratiska tidningar.

Social-Demokraten, Stockholm.

Dagliga upplagan: halft år 4,50; kvartal 2,25; månad 80 öre; vecka 20 öre. Lösnummer 5 öre.

Veckoupplagan: Helt år 2,20; halft år 1,20; kvartal 70 öre. Postarvodet inräknat.

Arbetet, Malmö.

Helt år 6 kr.; halft år 3,60; kvartal 1,80; månad 70 öre; inom Malmö 50 öre. (Postarvodet inberäknadt).

Proletären, Norrköping.

Helt år 2,20; halft år 1,20; kvartal 70 öre. (Postarvodet inberäknadt).

Å ofvannämde arbetartidningar mottages prenumeration å *alla* postkontor i riket.

Vill Ni lära känna socialdemokratien?

Å *Social-Demokratens expedition* erhålles en förträfflig *samlings socialdemokratisk litteratur*, hvaraf framhålles:

Karl Marx' Ekonomiska läror.

Från tyskan af *Fr. Sterky*.

4 häften à 50 öre.

Ned med socialdemokraterna,

af *Vilh. Bracke*.

Öfvers. af S...y. 28 sid. — Pris 15 öre.

Sanning utan prester och jurister

16 sid. — Pris 10 öre.

Kan sparsamhet rädda proletariatet?

Af *A. Wermelin*. Pris 15 öre.

Individualism och socialism.

Af *Herm. Bahr*. Pris 30 öre.

Några ord till Sveriges Jordbruksarbetare.

Af *A. R.* Pris 5 öre.

Hvarför arbetarrörelsen måste bli socialistisk.

Af *Hj. Branting.* 34 sid. — Pris 25 öre.

Socialdemokratien och dess syften.

Af *W. Liebknecht.* Öfvers. af *Fr. Sterky.*

Pris 15 öre.

Hvad vi vilja

af *Aug. Bebel.* 38 sid. — Pris 35 öre.

Socialdemokratiska Ströskrifter,

flera olika häften. Pris 5 öre ex.

En predikan om lyxen

af *Atterdag Vermelin.* Pris 10 öre.

Det ondas rot.

Ett allvarsord till våra jordbruksarbetare.

af »*Saxon*». Pris 5 öre.

Vid rekvisition af 100 ex. af denna broschyr lemnas 50% rabatt

8-timmars-dagen

af *Pehr Eriksson.* Pris 50 öre.

Hvar och en som vill sätta sig in i den

svenska Arbetarrörelsens historia

bör köpa *förhandlingarne* öfver de kongresser som afhållits.

Pris 40 öre.

Vid rekvisition för 5 kronor erhålles 33% rabatt. Kom-
missionärer antagas. Sparmärken emottagas i likvid.

 Hvarje god partivän bör anse som en hederssak, att
verka för spridning af de socialistiska broschyrerna.

Stockholm 1891, G. Wattrid Wilhelmssons boktr.

Pris 5 öre.